

LO TEATRO CATALA

PERIÓDICH INDEPENDENT

DE LITERATURA, ART, NOTCAS Y ANUNCIS

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatr^o de Catalunya

Preus per subscripció

En Barcelona. 1'00 Pta. trimestre.
Fora. . . . 1'50 » »
Artistes estranjers, 25 Ptas. l' any

Redacció y Administració

Carrer Diputació, 125, 2.º, 3.^a

Sucursal pera cartas y avisos: Unió, 5, 3.ª 2.^a

Preus de cada número

Número corrent.. . 10 céntims
Id. atrassat. . . 15 »

CATALANISME

II.

¡Ah! que quant això s' hage extés per tot arreu, no veurém ja 'l sens fi de anomalies que presentan tan gran nombre de fills de Catalunya que son molt espanyols, pero no tenen res de catalans.

(«La Veu de Catalunya», 12 de Juny.)

La instrucció ha de contribuir poderosament en nostre temps á la grandesa dels pobles. Potser diríam be assegurant que en totes épocas ha succehit lo mateix; pero com no anem á fer historia, sino que volem parlar de temps á venir encara, no es pertinent del tot exténdrens en consideracions retrospectivas.

Aixó no obstant, pera apoyar nostra argumentació en base molt sòlida y qual solidés puga ser comprovada per tothom, es del cas remontarnos als primers anys de nostre moderníssim renaixement literari, á aquella fetxa gloriosa en que la restauració de la anyal festa poética de Maig, va fer despertar de sopte l' afició á la poesia catalana.

Ningú negará que aquesta institució va neixer fa 33 anys ab esplendorosa y exhuberanta vida; ningú dubtará qu' ella va inspirar las primeras produccions de nostres poetes dramátichs que fundaren la escena de la mare patria; y ningú deixarà de compèndrer que Jochs Florals y Teatro fomentaren ab entusiasme lo desitj de saborejar la lectura de versos catalans, desitj que féu pensar á nostres escriptors en publicar obras de diverses classes escrites en nostra parla y que va inspirar mes tart la creació de set-

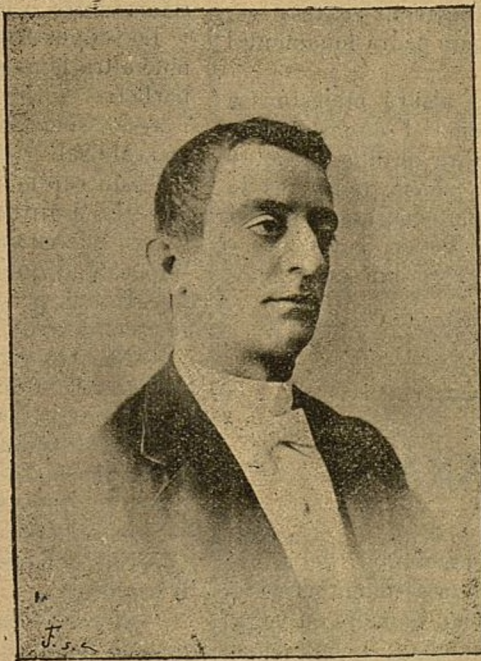
manaris vulgars que s' han transformat alguns en bons periódichs catalanistas, en ilustracions acreditadas y en diaris que abógan en sas planas pera contribuir á l' autonomia de nostra Catalunya.

Tot aixó, ¿qué vol dir? ¿qué 'ns demostra? ¿qué 'ns dona á entèndrer? Aixó significa senzillamente, com tenim exposat, que la instrucció es convenient al poble catalá si aquet aspira á obtenir días de futura grandesa: aixó 'ns ensenya que quants mes catalans hi hagi que sápigán llegir y escriurer, ab mes rahó podrem esperar nostra autonomia desitjada: aixó 'ns prova, per últim, que la realisació de semblant aspiració no es cosa de véurerla alcansada tan aviat con alguns somnían.

Lo primer, donchs, que convé difundir es la ensenyansa en nostre país; ferla fins obligatoria si 's pot; recórrer al Govern ó á las Corts per' alcansar que s' ensenyi en nostras aulas la lectura y escriptura catalanas; procurar uniformar las reglas gramaticals, mirant que la Academia de la nostra Llengua s' ocupi de la seva missió y que despertant de son ensopiment publiqui una gramática que corretjeixi los variats sistemes que cada escriptor avuy adopta; propagar l' afició al periodisme: en una paraula, no parar en aquesta clase de

propaganda, qu' es la que pot produhir mes bons resultats.

Mes no hem de ser exclusivistas: no pretenguém fer apèndrer sols lo catalá, no, sino també 'l castella, porque es altament indispensable que 'ls alumnos de nostras classes tingan los estudis necessaris pera enterarse de las publicaciones escrites en la llengua nacio-

Mauuel López

nal, la hermosa parla de Cervantes, qu' es precis sia entesa y estudiada á foadó, á fi de que 'ls catalans compreguin bé 'l alcans y 'l verdader significat de sas paraulas.

Aixis lo regionalisme 's fara agradable als castellans, perquè compendrán que volem la germanó entre fills de dos comarcas, si be de distinta condició, ayments á quina més de la nació espanyola; aixis logrem encarnar en noslres paisans lo coneixement dels historichs fets del gran Vifredo, fundador de la nacionalitat catalana, al mateix temps que 'ls trascendental y gloriosos actes de Pelayo: d' aqueix modo 'ls alumnos cobrarán carinyo y amor, no sol's á Catalunya, sino á Espanya entera, y ab tal amor podrán contribuir millor al engrandiment y benestar de nostre pais.

Quant aquet grau de instrucció arribi, l' instint popular guiará ab mes seguretat los passos del catalanisme, y no cal duptar que aqueixa instrucció, llevar d' ilustració en molts que d' altre modo poca 'n tindrían, será causa de que las eleccions portin als municipis, á las Diputacions y á las Corts homes que sentin dintre sos cors verdader emor catalanista y que dediquin sa activitat é ineligencia á logra 'ls fins que desitjem ja avuy molts dels qu' hem nascut en 'questa terra.

Despertí, donchs, la Academia de la llengua catalana; mireu que en las escuelas de pobles y ciutats se hi ensenyi aviat l' idioma que desde 'l bressol mormolan nostres llabis; nodreixinse nostres fills ab llibres catalans que valguin, y no sols ab obras llaujeras, xabacanas y satíricas com en gran número 's publican avuy en dia; que si aixis se fa, l' afició á instruhirse contribuirá á aumentar l' amor á Catalunya; y unit aquest amor al que orgullosos sentirán també per la gloriosa nació espanyola, fará que algún día siga uc fet la autonomia regional dintre la unitat y grandesa de la patria.

La instrucció sólida y profusament extesa es, donchs, en nostre sentir, la primera pedra fonamental del verdader catalanisme.

Colocada aquesta, l' edifici s' alsarà majestuós y no veurem «las anomalías 'l lema d' aquest article diu que presentan tan gran uombre de fills de Catalunya que son molt espanyols, sense tenir res de Catalans»; pero tampoch veurém exagerada passió que perjudiqui nostra causa per haveri catalans il·lusionats que 's cuidan poch de recordar que Catalunya es una part de Espanya.

J. P.

LA SETMANA

No 'ns podem pas queixá 'ls barcelonins de acon-teixements *fin de siecle*. Lo qu' es la setmana passada la atenció pública no ha estat ni un moment en vaga y tot perquè 'ls treballadors hi estaban; ó en altres termes, la *huelga* ha estat *traballant* tota la setmana, puig ha posat als militars, sobre las armas, la pell dels obrers á riscos d' ésser foradada, y 'ls caps dels ciutadans pacífichs que no 'ns fiquém en rés, á punt d' ésser desencolats.

Es inútil fer historia, sobre las causas originarias y 'l procés de la *huelga*, tota vegada que 'ls diaris se n' han ocupat ab mes ó menos atenció. Las pallissas,

escándols y rahóns de la qüestió dels esquirols primer, y las rahóns, escándols y pallissas de la qüestió de la policia després, feren precisa la intervenció de l' autoritat militar, que representada per l' excelentísim Sr. Marqués de Peñaplata, normalisá la situació de la ciutat.

Y verdaderament creguin que feya falta; eran ja molts que comensaban á posar pell de gallina... puig las cosas estaban tan malament que ja no llegiam 'l plato del dia en la *cuyna* de «El Noticiero» per por de trovarhi «pell d' esquirolo á la dova» «cap de *huelguista* metxat ab confits á la Remington» ó «costellas de polisón estobadas á la vara de freixa».

Sort de la declaració del estat de guerra. Aixó va portar la tranquil·litat als alterats esprits. Coneixíam mes de quatre pacífichs ciutadans que ja estaban arreglant la maleta pera trasladarse á *Vich*, dit *Vichy*, si la situació no 's normalisaba.

Sense anar mes lluny, donya Filomena, vehina del costat de casa y mare de dos *àngels* pretendents al matrimoni desde la caiguda d' Espartero, 'm deya l' altre dia:

—Cregui que si las cosas no milloran hauré de fugir ab las noyas, perquè ab aquests *huelguistas* descamisats, la ignocencia dels meus *anyells* perilla.

—Donchs jo crech lo contrari,—vaig dirli,—Si 'l senyor Ojesto, arriba á disposar de las sevas noyas, acaba la *huelga* sense necessitat de dimitir 'l mando.

—¿Cóm s' entén?

—Molt senzill. Posant un bando que digués. «se prohiben las coacciones, bajo pena de contraer matrimonio».... ab qualsevol de las sévas fillas. No tinguí pó de que ningú se hagués atrevit...

—¿Qué vol dir ab aixó, desvergonyit?

—Que 'ls seus *angelets* en conserva son horrorosos. Passiho bé.....

Lo cert es que l' estat de siti, lluny de mirarse com una cosa de l' altre món, ha trobat infinits partidaris entre 'ls mateixos obrers, y molts que no ho son.

Lo senyor Antonet, home casulá y tranquil que noté altra feina que pentiná 'l gat, ho explicaba á la barberia.

—Jo, si me 'n alegro es per la qüestió dels *esquiroles*. Me sab greu qu' als pobres se 'ls maltracti, com si fessin cap mal.

—¿Es á dir que no fan cap mal?—va replicar en Tomeu que es un vellutaire de las Tres Clases de Vapor, y al qui'l según fadrí li estaba repelant la nóu.

—Home, per mi no—respongué'l senyó Antonet... Jo crech que 'ls esquiroles.....

—No hi ha esquiroles que valguin—refegí en Tomeu Son una colla de traydors, venuts als burguesos.

—Home jo crech.....

—Vos lo que sou, un burgués també dels que voleu escanyarnos.

—Jo si que us escanyaré—exclamá'l primer fadrí.

—Si us remeneu gayre, us deixo sense coll....

—Es qu' aquest *senyor cartróns*, sembla qu' abona 'ls esquiroles.....

—¡Y esclar que si! Jo 'n tinch un que no 'm dóna gens de teina es manso, treballador y.....

—¿Quina feyna us fá?

—No para pas may. .. al menos dóna mil voltas á la gavia cada dia?

—¿Cóm s' enten? ¿Mil voltas á la gavia? ¿Qu' el teniu tancat?

—Ben nét que li tinch. ¿No veyeu que 'm fugiria?.. Es un *esquirolo* que 'm va costar sis pessetas á casa d' un aucellaire.....

Las rialladas no deixan acabar al senyor Antonet, y fins lo primer fadri separa la navaja per no tallar 'l coll del *huelgista*.

L'element militar está en predicament desde la declaració del estat de siti. Las *Menegildas* ho diuen prou á la plassa y á tot arreu.

Una que jo 'n coneix ho explicaba á certa amiga del «Salon Eslava».

—Jo, ab l'amor dels melitars no hi creya, perque ¿sabs lo que passa? Te buscan la cajetilla una temporada y després te plantan.... Pero ara, desde que veig la tropa duenya de tot, m'he fet amiga d'un cabo que m'costa una miqueta mes car ¿sabs? pero en cambi, es alló.... Estás mes segura si decás vingués 'l saqueyo.

—¡Ay no, no, filla meva! Lo qui jo tinch no l'espera pas 'l saqueyo.... prou que m'saqueja cada dematí 'l cistell y la butxaca.

—Bueno; pro ¿no es cert que estás mes segura?

—¡Ah, aixó sí! Ara fins 'l respecto y li faig 'l saludo, perque... Dèu nos guart de una mala volensa.

No obstant d'aixó, las personas timoratas no treuen lo nas en forat ni en finestra. Xicot hi há, temerós de Dèu..... y del sastre, que desde la proclamació de la llei marcial; no s'ha atrevit á eixir al carrer. Ahir vaig presentarme á casa del amich Tirabuquet y tot seguit ell y la familia van rodejarme mirantme com un animal raro.

—¿Es cert—va dirme 'l pare—que 'ls huelgistas s'han fet forts á Sant Martí y tenen sitiada á Barcelona?

—¿Es vritat—afegí la mare—que l'altre dia van saquejar las tendas de tot 'ls betas y fils? ¡Pobre tia!

—¿No es vritat—preguntá la noya gran—qu'han assassinat quatre vagons carregats d'empleats del carril. ¡Pobre Ricardo!—afegia plorant.

Vaig tranquilisarlos com Dèu me doná á entendre y després de deplorar ab tot sentiment l'aixecada que algún tranquil havia procurat, vaig baixar las escalas d'aquella casa ab llàgrimes als ulls, plorant amargament la inquietut dels homes y la de las donas sobre tot.... los Dèu nos ampari, dantnos cristiana resignació, per soportar tants y tan terribles cops.... Amén.

Las professons del *Corpus-Cristi*, interrompidas á causa de la *huelga*, diumenje á la tarde s'comensaren ab la professó cap-padre, la fira major de las noyas casadoras, la de la Catedral. En lo curs que la manifestació religiosa, havia de seguir, estaban colocadas casi la totalitat de las noyas aspirants á mares, de Barcelona é *islas adyacentes*. ¡Quin bé de Dèu de pamets! ¡Quin derrotxe de bellesa y de ginesta! Aquells cossets endiumenjats, aquells rostres atractius y aquells ulls comprometedors s'avenien tant malament ab la solemnitat del acte, que, francament, ab la professó, hi lligaban molt poch los pensaments profans de aquest servidor seu y de molts altres pilots de miserable argila.

Per altra part, val á dir, que ab un acte tan solemne, no hi enquadraran gayre l'aparato y moixangueria, que son los accessoris indispensables de las professons.

En primer lloch, lo jegant (en lo qual los concejals han volgut capiar lo rostre del seu company de consistori Sr. Rufart), després la jegantesa ab cara de pá de nou lliuras y la tobollola al cap, com una disaptaire á punt d'estrenyinar.... després las trampas y 'l ball de bastons, mal forjats, ab perrucas que se 'ls merjan la fesomia que ja té expressió de peix

estantís, y per fi las comitivas oficials y extra-oficials, serán un espectacle propi peragradar á una concurrencia gratuita y, per lo tant, poch exigent; pero no serán may lo qu'haurian de ser, dat lo excepcional y solemne del acte.

Per altra part, la professó d'enguany, ha oferit molt poch de particular, notantse que era curta y apressada, com si tothom se'n retregués d'anarhi y 'ls que hi anessin ho fessin de mala gana y ab desitjos de acabar prompte.

Unicament 'ls *selmesóns* han gosat una estona, llençant flors aygalidas á dojo, com si volguessin esbravar la passió continguda en sos volcánichs pits. Las noyas lent la xiu-xiu, unas se 'ls han passejat com sempre y altrás deixant anar fondos sospirs, com d'anguila contrariada, han donat á entendre que no eran insensibles á las atrevidas insinuacions dels *salta taulells* convertits accidentalment en Narcisos.... de peofessó.

La corbata *crème* ab llas *fantaisie*, 'ls pantalons á quadros, lo barret de palla, teixit d'estora y l'indispensable clavell vert, com l'esperansa de 'ls desheredats, han deixat fonda llaga, en l'interior d'algún cór de pacotilla, regulador del moviment funcional en algun cosset de huri, cubert de cretona clara ó seda llampaut.

La ginesta, oficiant de introductora d'embaixadors, ha dat motiu á las primeras frases, origen de las primeras promesas, precursoras d'un amor font de cent millions de caborias y etern com la immensitat. Envejemos. La joventud es vida, com l'olide fetjede bacallá.

Dsálec cullit al vol, entre un gomós y una xinxa.

—¿Qué li ha semblat la professó, pitera?

—¡Ahont va aquest magriscolis!... ¡Arri allé!

—¡Vaja, no s'enfadi que fins aquí....! ¿Sab qu'es molt bufona?

—Minis que la dida'l busca, criatura entramaliada?

—¿Vol ferme vosté de dida?

—¡Prou, home, prou!.... pro no porto 'l biberón ¿sab?

—Aixó ray, dónim la grossa.

—¡Tínguila!....

—Y una bofetada es la resposta ál'acció massa viva del jove; aquest escorregut exclama:

—¡Aixís quedés sense má dreta!

—Encara tindria la esquerra per tornarhi

—¡Au, mala.... xinxa!

—¡Arri.....! ¡esquirol!

SISSET GANYOTA

La Professó de Corpus

I.

Lo Curs

Burgit de gent en doyna, carrers plens de ginesta, Pomell de noyas macas, algunas de *mistó*, Los sorges tots de gala per animar la festa, Formant lo curs que passa l'antiga professó.

Los ambulants que cridan carmel-los fets de menta, La *crème* dels *hiyas-lifas* tirantne paperets, Soroll, molta quitxalla, alguna qu'altra empena Que 'l llenzan de bigotis á un á la paret.

Mamás ab sos pimpollos, las quals van movent fressa Ab quatre xitxarel-los, que semblan set-mesons, Angúnias en las tendas del amo ó la mestressa Pe'ls parroquians de casa, ó pe'ls que may ho són.

—Petitas criaturas que dalt la balconada, Remullan no d'esencias á los qu'abaix s'están, Rahons de homes y donas, en l'altra cantonada,

Perque las *sevas prendas* no passen al devant.
Coronas, flors, domassos, taulons en las aceras,
Los cotxes qu's'entornan, puig no 'ls deixan voltar,
Cohets, llums de bengala, tranvias, jardineras,
De Sans, Ensanxe y Gracia, tots plens fins á vessar.

Tarots que sols se veuen no més en tal diada,
Que 'ls guardan los seus duenyos, mólt macos y lluhents,
Perque no més serveixin aquesta *cap vuytada*
Y 'l día de visita que fan als Monuments.
Alguns crits de:—¡*Volteu!*... ¡*Ahont* vá D. Pau Tanocal
—¡Tú... mirat aquell cónsul que sembla un pavo real...
—¡Renoy... guayta quin tipo que sembla una miloca...
Per'quell panxa contenta li es poch la catedral.
Tal es del jorn de *Corpus* la nota pintoresca
Que veu un pasejantse pe 'l curs, amunt y avall.
Mes s'ouhen ja las trampas; ja s' ha acabat la gresca
Que veig als de la *Russia*, com fan ballá'l caball.

II

La Professó

Ja avansa de las festas ab casco á la prussiana
L'escolta dels *caps-pares* de Casa la Ciutat.
Detrás venen las trampas d'altiva catalana
Qu'avuy ni eco sols tenen: tal es son só apagat.

¿Cóm no, si encara Ayerbe los drets d'ella reclama
Que suman de pessetas uns dos ó tres milions?
Altivola tu fores; mes vas perdent ta fama
Ab deutes qu't'abrumen, *palas* y *Exposicions*.

Per 'xó es que las trampas no s' ouhen gens ni mica
Per més qu'ab forsa hi pegui lo qui las toca inquiet:
Es tant lo qu'ellas pesan, qu'encara que fort repica
Y pica y molt més pica, sols pica en ferro fret.

Va sério com un rabe lo gegantás Assuero,
Un rey que fá una cara de no menjar calent.
Potser li convindria quant fós al candelero
Banquets improvisarne com al *Saló de Cent*.

Guayteune la Pubilla, mireu la Esther graciosa
Com volta y com se gira guapassa y elegant.
No vá de *fin de siglo*; per ferla més garbosa,
Eix any l'han enflocada ab árabe turbant.

A tendres nins y ninas ab lo seu garbo encisa;
Mes lo qui veu la marxa de nostre gran ciutat
Comprén que lo seu trajo haura de sé 'n camisa
Per saldo de tants comptes de nostre temps passat.

Ja es lluny la gegantesa, ja passen ab mesura
Las creus, escolanias, dels gremis los pendons,
Los nens de los colegis, y'l pot de confitura
De diputats, milicias, condesos y Barons.

Lo típich guió artístich de tota Seu garlanda
Va senyalant la marxa del clero parroquial
Y en pleno, graves, tiessos, creuhada al pit la banda
Segueix l'eximia prole del cós Municipal.

Y vé, per fi, la joya d'histórica memoria
Floró de nostra terra, doctrina de mitj món;
Y 'l poble s'agenolla, devant de la Custodia
Qu'enlayra 'l silló regí del noble Joan segón.

No poden, no, igualarse las professons del día
A las qu' en nostres gestas lo juglar Borra escriu.
Penó de Santa Eularia, tu flores la johia
De nostres furts, usansas y lleys d'un poble altiu.

Per 'xó quant tu surtiás senyera sobirana
Y al poble t'ensenyava lo Conciller en cap,
Ab ton espill mostrabas á terra catalana
Las tradicions gloriosas qu' un oblidar no sap.

No perdis la esperansa, que restan cors encara
Que bregan per tornarte los brots d'aquells florsers:
No't donguis per vensuda, puig pots mostrar preclara
Las sombras venerandas de Paus y Fivallers.

En tant, segueix ta ruta y feste esplendorosa;
Treballa per logranne los teus anhelats fins,
La festa d'eixa octava; conserva sempre hermosa,
Mes sempre, Catalunya, no ignoris una cosa:
Qu' hi han *professons* fora y *professons* per dins.

ENRICH AYNE Y PLÁ.

Nostre grabat

D. Manel Lopez.

Dos son avuy las cosas ó rahons que 'ns impulsan á
no exténdrens en fer llarga biografia de D. Manel
Lopez qual retrato publiquem avuy: primera, lo temer
de ferir la modestia de dit senyor, y la segona la fal-
ta d' espay en aquet número.

Per aixó 'ns limitem á dir que 'l Sr. Lopez es fill
de Barcelona y que per desgracias de fortuna en sa
familia va véurers desde molt jove obligat á dedicarse
al teatro impulsat per sas aficions artísticas.

No va fé 'l Sr. Lopez com aquells que volen entrar
á la casa per la finestra: 's va resódrer á *sentar pla-*
ssa de soldat ras, ó de corista; y gracias á son talent
y condicions, no li va ser difícil conquistar un puesto
important, puig en 1882 va debutar ja en *Lo cant de*
la Marsellesa.

Si avuy estès en son apogeo la sarsuela catalana,
seria 'l Sr. Lopez un dels artistes millors que 's hi de-
dicarian. Ara treballa mes en castellá, per ésser cas-
tellá 'l modern repertori cómic-hirich.

Acabem, dihent que l' artista que motiva aquestas
ratllas ha lograt fins ara y logra per tot las simpatías
del públich.

Bellas Arts

Saló Parés.—Mediant invitació especial, hem
tingut lo gust de visitar lo concurregut saló-exposi-
cions del carrer de 'n Petritxol, ahont se troba expo-
sat lo gran quadro que representa un cástich molt
usat en Barcelona fins fa ja bastants anys y que han
vist per propis ulls, sobradas vegadas, nostres avis.
Boria avall ó Pena de assots: tal es l' assumpto pin-
tat per lo jove artista senyor Gallofre Oller. Aquet
quadro, de gran tamany, per sas bonas qualitats co-
loca á son autor de cop y volta entre 'ls artistes de
primera fila de nostre regió, y entenguís ab lo dit,
que faig aquesta afirmació tenint en compte los pro-
gresos notats de un á altre quadro exposats en eix
mateix ssló, y lo gran avens que 's nota de sa últi-
ma obra á la present.

Lo quadro en qüestió té defectes, 'sent pera mi lo
mes important la falta d'interés qu' en lo assump-
to prenen las figuras que representan lo públich,
figuras que per sa actitud tant podrian servir pera
mirar lo esgarritós y repugnant cástich, com lo pas
de la profesó ó un bateig, falta de interés que no
excusa lo comú qu' era dit espectacle, perque un
cástich es sempre tal y lo que 's proposaba la justicia
al aplicarlo es precisament lo que trobém á faltar en
la tela que 'ns ocupa.

També hi trobem sobrada pulcritut en lo modo de
fer, faltantli aquella firmesa que proba al dibuixant
expert y segur de son all y de son trás: aixis com la
falta de gent, lo que fá un poch magra la composi-
ció. Altre cárrech podriam ferli y es la falta de pro-
pietat en los trajos, tots ells acabats d' estrenar.

Pero las qualitats son molt superiors als defectes,
'sent las principals que atesoran dita pintura, la llum

y lo relleu. Tampoch esta mal agrupat y es innegable que té color local. *Boria avall* ha sorpres, als companys del artista y ha cridat extraordinariament l'atenció del públich que durant tota la setmana ha signt molt numerós en lo popular Saló Parés; y com aquet quadre está destinat á la exposició Nacional, creyem que per son assumpto y sa felís interpretació no sols cridarà l'atenció de inteligents y profans, sino que darà lloch á que l'aator obtingui la apetes-cuda recompensa á son treball que d3 bon gust li acordariam nosaltres.

Segons veyém en los diaris d'art de París, entre las obras notables d'escultura en lo Saló exposadas, crida especialment l'atenció dels inteligents una figura que porta per titol *Une rixe*, original degut á un catalá. La figura inspirada, en la penúltima escena de *Cormen* de Bizet, representa lo moment en que *Don José* gabinet en má 's proposa matar á la veleidosa sevillana. L'actitut no pot ésser mes justa, ni mes sentida la forma, ni mes elegants las líneas; qualitats que en conjunt fan una obra que, segons comprobem en la fotografia que son autor ha tingut la galanteria d'enviarnos, nos fa trobar molt justos los unánims elogis de la premsa francesa. Nostra enhorabona á nostre paísá lo jove Pere Rigualt per son darrer triomph.

U. D. O.

Segón Concert matinal de Euterpe

Si algo té bonich l'istiu per qui'l passa á Barcelona, son los concerts matinals que la EUTERPEL cad'any dona.

Un s'aixeca demati, se vesteix d'esgarrapada, va al Tívoli, y per dos rals li regalan una entrada.

Y ab ella adquireix lo dret d'escoltar comodament de poetas y de músichs l'inspiradíssim accent.

Quant arriba la mitj' hora cap á esmorzar tant tranquil, siga café y llet ó pega ó costells de barril.

Després de mitj' hora torna y en l'assiento repapat sent altre cop las cantadas ab tota comoditat.

Quant lo concert ja s'acaba surt al carré, fuig del sol y xano, xano per l'ombra tranquilament dona'l vol.

Y 's deixa caure á quarts d'una cap als indrets ahont s'está; entra á casa, 's treu la roba y 's poca ab gana á diná.

Y aixís resulta que passa alguns ratos molt distrets y al fer lo balans se troba qu'ha gastat quatre ralets.

Diversió mes económica gayre bé no's veu en lloch y lo qu'es més agradable poden créurer que tampoch

Y en proba d'aixó, vull dirlos de quin modo's va portar la Euterpe lo jorn de Córpus. ¡Eyl si volen escoltar.

Ab *Lo Cup*, de 'n C. Ribera va comensar lo concert, y que'l *Cup* es péssa caya poden tenirho per cert.

D'aplausos van alcansarne tant los músichs com cantors, perque van interpretar lo ab ajust y bons colors.

La sinfonia del *Rienzi*, de Wagner, luego vingué, y tot seguit l'alborada *De bon mati*, de 'n Clavé.

Ab la célebre Sardana del *Garin*, una ovació va tributarse á la orquesta y á son jove director.

Y ab l'himne á orquesta y coro de'n Goula, *Praternitat* que tingué també un aplauso, va acabarse la meytat.

Comensá la part segona un estreno de'n Vagué, titolat *Per Sant Isidro*, que pot dirse que va bé.

Sense que per'xo jo vulgui indicar qu'es d'allo bó... ¡no es mitjá, ni de primeral jes solsament passadó!

Patrulla turca va serne precursora de *L' Ivern* un altre estreno molt manso y ab poch lance, lo quadern.

(Aixó vol dir que la lletra es molt poch interessant, y es per un istil, la música feta del mestre Ferrán.)

Los mascarones, de'n Goula van tornarse á repetir y va tributarse al mestre una ovació fins allí.

Després *Las Galas del Cinca*, del malaguanyat Clavé, varen ser reproduhidas é interpretadas molt bé.

Y'l públich ab la armonia de tantas bellas cansons va surtir content del Tívoli emprenent mil direccions...

Per Sant Joan y per Sant Pere hi há dos concerts escullits y segons nostres informes ¡nos ne lleparem los dits!

UN CORISTA.

Entreacte

Lo rovell del ou

¡Com và cambiant l'aspecte de Barcelona! Lo luxo, la suntuositat ab que avuy s'arreglan las tendas, si per una part es halagador, per altra part causa verdadera pena, fent desaparéixer aquell sello característich que marcaba la serietat de nostres pares, que tenian molt poch en compte lo boato y ostentació que avuy tot ho domina.

—A n'aquest forn fá vint anys qu'hi prenh lo pá.

—A casa la Munda fa trenta anys qu'hi compro la roba.

Y aixó indicaba que la gent posaba confiansa y voluntat en la casa ahont se servia. Avuy ja no es aixís.

Antany lo vehinat era tot una familia; avuy ab prou feyna 's coneixan los estadants de la mateixa escala.

En las botigas, allavors tan sols hi havia una llu-

manera de quatre brochs ab blens que cremaban alimentats per oli: avuy lo gas, la espléndida electricitat converteixen la nit en dia, fent aixó caure en desús alló de *dona y tela no la miris ab candela*; que á la nit es quant se surt á comprar sens rumbo físcio allí ahont millor sembla si la bossa sona, ó sino allá hont fian.

Lo crédit avuy reemplassa tal ahorro. Avans tothom procuraba tenir una unsa en un recó; en lo temps present, raro es aquell que no té inglesos.

Lo temps de las teyas, los lluquets y la pedra fuguera ha cedit lo torn á la brillant época del petróleo, de lo gas y de el llum eléctrica.

Tals reflexions m'han acudit al véurer restaurada una de las pocas botigas que conservaba encara 'l sello peculiar de la época á qué'm refereixo. ¡L' *últim dels mategaires* acaba de desaparéixer!

Mes de mitj sigle contaba aquest establiment ahont s'hi han despatxat—¡sembla impossible!—passat de tres mil quintars de mantega segons calculabam l'altre dia. ¡Quants llenguets, mitjascuernas y llescas de pá s'hi haurán sucát ab tanta mantega!

Per deixarne memoria vaig á dar alguns detalls d'aquesta antiga y acreditada botiga, mostra retrospectiva de lo qu'era Barcelona quarante anys anera.

Una llarga barra posada horizontalment á dalt de la porta, abarcaba la botiga en tota sa extensió, servint d'aguant á una tela que baixaba fins á la tercera part del portal. Enganxat ab agullas un abigarrat mostruari de barretinas, samarretas, calçotets, camisas de color, brusas, mitjas, mitjons, peúchs, gorras de capellá, guants de soldat, mocadors y tapa-rabos, mostraban al transeünt los innumerables articles que la casa venia á preus reduhits y sens competencia. Los prestatges estaban farsits de género; al cap del taulell las balansas y la bola de mantega fresca de Cerdanya, cuidalosament tapada ab un drap fi y nèt com una patena,

¡Quinas vetlladas d'estiu mes tranquilas passaba en aquella casa! Sentats á fora la porta, en la espaiosa acera, formábam rotllo uns quants amichs y al mitj de tots lo canti del aigua fresca que feyan dólsa y mes sabrosa los anissos de frare que rosegábam avans de béurerl. ¡Quins tragos hi féyam petar! En tals condicions nó hi ha cap refresch que pugui compararse ab l'aigua regalada de la font de la Boqueria.

Allí, assentats, féyam la gran brometa, y entre agudesas y burlas mes ó menos oportunas y originals, arribábam á las onze de la nit. Allavons la mestressa, qu'es una senyora molt metódica, 'ns feya present qu'era l'hora de tancar la porta, despedint-nos tots alegres fins á l'endemá.

Fa pocas nits parlábam del nom que's posaría á la tenda reraurada, y després de llarga discussió, va resóldrers posarhi un zenzill lletrero que digués «*Géneros de punto*».

Un dels assíduos concurrents sostenia que, atés el punt céntrich que la botiga ocupa, csresponia posarhi «*Lo rovell del ou*», ja que per aquest nom es conegut lo Pla de la Boqueria, y com á document històrich, citaba una pessa que s'havia escrit justificant dit titol. Alguns varen aplaudir la ocurrencia, altres van retxassarla, y després de debátrers lo rovell del ou mitj en serio y mitj en broma, va quedar desaprobato lo pensament.

Mes lo desairat padri, qu'es un xich tossut, vol que passi la seva, y ja que no ha pogut posar tal

nom, vol qu'aquest sigui l'*alias* ab lo qual s'anomenará la botiga.

Ara 'ls vall dir de quin modo ha pensat ferho.

Se posará, per exemple una corbota ben elegant y al preguntarli un amich ahont l'ha comprada, dirá:

—En «*Lo rovell del ou*», al costat de la botigueta de las taronjas.

—¿Ahont dius?

—A n'al Plá de la Boqueria núm. 2, qu'es «*Lo rovell del ou*», y t'agrahiré molt m'ajudis á fer la propaganda.

—Home, ab molt gust.

—Eptesos y recordaho bé: «*lo rovell del ou*».

Comerará després mocadors, camisetas, colls, panys etc.; seguira lent l'article entre 'ls amichs y conegus, ramenant «*Lo rovell del ou*» fins que sigui feta la truyta; es á dir, fins qu'hagi fet aquest nom popular. ¡Rés d'estrany fora que lo logrés!

Quant vagin á comprarhi vegin de demanar á la mestressa, qu'arregli d'un modo ú altre qüestió la de la mantega, que fassi per manera de tenirne á entrada d'ivern, perque si haig de comprarla á un altre puesto, no hi tindré confiansa.

JULI VERT.

Seccó del Graciós

CONSELLS

Si per cas lo cor te mana que prenguis estat, Magi, si'l consell méu vols seguir.... fés lo que't dongui la gana.

Si en qüestió de dignitat besafarte't convé un dia, fés,—creume,—l'que jo faria. Fes... la teva voluntat.

Si es que te la passas just y bas de fer diners per viurer, mon consell te vaig á escriurer. obra... conforme á ton gust.

Si es que tens moltes *trifulgas* y no sabs per'hont tirar, un consell aquí't vull dar... Tira pe'l cantó que vulgas.

Si en qualsevol ocasió, aturrit, vols suicidarte, un consell vaig á donarte... Fés lo que't sembli milló.

Y perquè bé t'instruheixis ab mos consells te diré (jo que sé lo que't convé): Segueixlos... ó no'ls segueixis.

PEPET DEL CAERIL.

Repertori de Fora

Vilanova 20 de Juny

Senyor Director: Lo dijous, festivitat de Corpus, la companyia del Tivoli va posar en escena á la tarde *Don Juan de Serrallonga*, y á la nit *La pena de Mort*. En la primera semolaba que 'ls actors se burlaban del públich, notantse que un mateix fés dos papers; com per exemple, lo senyor Marqués fer de *Don Bernat* y després de *Colmenar*; puig quant desempenyaba aquest últim produhía mal efecte, perque encara se sentia com qui diu la veu del pare de D. Joan. Lo mateix dich del senyor Guilermány en los de *Luis de Montblanch* y *Tallaferro*. Consti que aixó 'l públich ho nota molt. Lo senyor Borrás com sempre. Lo senyor Serrallara en la part del *Fadri de Sau* molt be.

Senyor Asperó, un xich mes de energia, home que 'l públich estará molt mes content.

Lo desempenyo de *La pena de mort* va ser regular.

Després 'ns varen donar la pessa *Cura de moro*, que del mal al menys, s'hi va lluhir lo senyor Bals.

Ahir diumenje *Pena y Cura* á la tarde ab lo meteix desemenyo.

A la nit lo drama de D. Frederich Soler, *Lo forn del rey*. Aquesta obra va ser representada ab escassa concurrència; pero molt ben executada per part de tots los artistes, y en particular dels senyors Borrás, Serrallera y Fages, que foren objecte de aplausos en distintas escenas.

En quant á las actrius, la senyoreta Morera (E.) y la senyoreta Sala varen desemenyar perfectament be los seus respectius papers.

Per pessa vejérem *Los tres toms*, notantse molt que la senyoreta Morera (M.) en lloch de dirigir la paraula á n' en *Joseph* ó á n' en lo *Gabriel*, la dirigia al públich, puig que produhia mal efecte als espectadors.—R. N.

ANDALUSIA

I. Desde Sevilla.

—¿Que s' haurá fet en Cristofol Lleganya?—sento que dirá algún lector.

—Ja sóch aquí—contesto jo.—Es á dir, *aquí*, nosenyors; perquè ni jo mateix sé ahont sóch. Desde ma última correspondència he visitat poblacions tan conegudas com son Manresa, ahont y regí la parella de ball Pamias-Torres y una companyia cómica que no vá del tot mal. Tarrasa, ahont hi treballaba la companyia del Romea de Barcelona á la que vaig véuerli interpretá *La mitja taronja y Aleos y Creyents*; també la companyia del Romea actuaba en dita població. Judas fou l' obra que vegí representar.

Però he deixat altre cop la meua estimada Catalunya per internarme en la *tierra de Maria Santísima*, y después de travessar l' Ebro per Tortosa, pasantne una hora á la ciutat del Cid, crubar la Mancha y detíndrem un parell de dias á Huelva (d' ahont sols puch dir que he vist una regular corrida de toros y una mala plassa de *idem*, he retrocedit per detíndrem en la hermosa y tan ensalsada Sevilla.

Si jo tingués la ploma de 'n Zorrilla, desde 'l *Alcazar* á la *Giralda*; desde 'l *Guadalquivir* á la *Torre del Oro*, no deixaria recó sense elogiari com se mereix y creguin que no 'n faria massa?

¿Y que diria de las Sevillanas?

—¿De las olivas?

—¡Oh, cá! de aquestas donas que tenen foch á la mirada, mel de rosas als llabis y sal en tot lo cos....

¡Vajal deixemho corre, en primer lloch perquè m' entusiasma y creuria que es apassionament, y en segon perquè, com no ignoran los lectors, es altra ma missió en las columnas de LO TEATRO CATALA.

Lo teatro *Eslava* es un bonich colisseu d' istiu, situat en lo passeig de las Delicias aprop del riu y rodejat de jardins; en una paraula es lo teatro mes fresch de Sevilla. Actúa en ell una companyia de sarsuela, en la que sobresurt la senyoreta Folgado que es, com ja sap lo públich de Barcelona, una típle lleugera de P. P. y W.

Lo resto de la companyia es tan poch lo que val, que no 'm vull pèndrer la molestia de nombrarlos.

He vist *Jugar con fuego* sacrificat ignominiosament per totas las parts en general; en cambi *¡Viva mi niña!* *El Monaguillo* y *Las campanadas* sigueren ben rebudas pe 'l públich, perquè son obras que s' adoptan millor al talent dels artistes.

En lo teatro *Cervantes* actúa la companyia de Lara de Madrid, en la que hi figuran com primeras parts la Valverde y en Rosell.

En *Las Recomendaciones*, *Cambio de via*, *Baltasara la Pollera*, *El oso muerto* y altrás, s' hi lluheixen indistintament las senyoras Valverde, Rodriguez y Pino y 'ls senyors Rossell, Rubio, Larra y Lacasa. Però l' obra que mes ha agradat al públich ha sigut *La señora Francisca*, de Miquel *Echegaray*, que—deixant á part la nota cómica una mica exajerada que acostuma á donar aquest autor á sas obras,—es una comedia en dos actes molt acceptable. Hi estigueren molt bé la Valverde y demés actors. La senyoreta Pino que además de ser molt simpática es una artista molt estudiosa, ratllá també á gran altura, fentse aplaudir repetidas vegadas pe 'l públich que omplia 'l teatro.

Se 'l convida, senyor Director, á beure un *chatto* (1) de manzanilla.

CRISLOFOL LLEGANYA.

(1) Copa ó cañita sense acabar d' omplir.

Reunions Particulars

ESQUERRA DEL ENSANXE.—Concert á benefici del ex-cabo Gironés.

Ab un verdader plé, tingué lloch lo dissapte pasat aquest anunciat concert.

De la esmerada execució que obtingué lo variat programa, 'ns concretarem á unir nostre aplauso, als molts que van rébrer quants hi prengueren part, puig si 'ls encarregats de la part musical, varen estar molt acertats en la execució de las composicions, no estigueren menos afortunats los que ab sas bonicas veus, contribuiren al major lluhiment de la festa.

Mereixen especial menció lo Sr. Maymí per la *Galvota* que va escriure expressament per aquest acte y que meresqué 'ls honors de la repetició, y D. Ricardo Ruiz que feu molt aplaudit y tingué que repetir varias voltas las composicions que ab gran maestria executá en lo violí.

La vetllada acabá ab un animat ball de Societat.

CIRCULO ULTRAMARÍ.—Ab l' estrenó de la pessa en un acte *Una olla de cols* y la sarsuela *El Gorro frigio*, tingué lloch lo passat diumenge una bonica funció que 's va véuer molt concorreguda.

La pessa *Una olla de cols*, original de D. E. Molina, meresqué molts aplausos al autor que fou cridat á la escena al acabar la representació.

Tots se lluhiren en lo desemenyo dels seus papers, y molt especialment las Srtas. Vall y Mercader z 'ls Srs. Sanchez y Mercader (L. y F.) que foren molt aplaudits.

Se donà l' acostumat ball de Societat.—J. NIN.

LA AFRICANA. (Teatro Lope de Vega).—De *Salvese el que pueda y ¡Endecant las atyas!* no 'n parlo perquè no 'ns trobaba en lo local. *Roncar despierto* sigué lo últim y d' ella 'n tregué molt bon partit lo senyor Amores que feu un quinto acabat; lo senyor Gibert no estaba prou segú de son paper; la Sra. Tarrés... molt bé, y á la senyora Molist li dirém que no declami ab pór y que miri de bellugarse ab mes soltura.

Están en estudi pera estrenarse próximament, lo casi-monólech *Un Porter* y la sarsuela *Los Aparecidos*. ¡Avant y foral!

CASSINO ARTSÁ. (Gracia).—Lo dia 12 del corrent se posà en escena *La Cara Payral*, en que estigueren acertats quants hi prengueren part.

Lo diumenge passat devant la numerosa concurrència 's posà en escena *Viatje de boda*, pessa que sigué ben desemenyada per las Srtas Casao y Boxedós y 'ls Srs. Cabré, Pich y Guilera. Després tingué lloch la representació de la comedia castellana *El Padron Municipal*, que tingué un acertat desemenyo. La Sra. Rodes y Srtas. Casao y Boxedós y Cabré y los Srs. Callís, Villar, Ferrán, Garcia, Reig y Llistar y los nens Casao y Rodés se portaren bé.

Dará fi á tan variada funció un lluhit Ball de Societat.—J. B.

Correspondencia particular

J. Costa: ja n' aprofitaré.—Centre Ausias March: serán atesos.—Manel Prat: no hem vist los ns. 1 y 3 en lo carrer.—Dongui millor las senyas.—Antón Burgués (Vilanova): rebut 3 pessetas y demá li enviarém.—J. Barrera: aviat n' hi veurá.—J. Guasch: no 's disgusti.—J. T y R.: avuy no hi cab.—H N. N. ¿que vol dir no, no y no? Donchs jo li dich.—A Rafi (S. Boy): si diumenje vé y trobés tancat, pot tornar de 9 10 del mati.

Las solucions del número passat, se publicarán dijous que ve junt ab las cavilacions que corresponen de señar per obtenir lo premi ofer. Avuy no hi caben.

Pujol y Solé impressors, Tallers, 45.

PERRUCAS Y POSTISSOS
DE TOTA CLASSE
PERA TEATROS

Gran Saló

pera afeitar, tallar y rissar cabells

EN LA

PERRUQUERIA DE

Vicens García

Conde del Asalto, 6, pral.-Casa establerta desde 1840

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ
pera guardarropias

*Pera informes y detalls, dirigir-se al
fuster del carrer d' Estruch, 11*

BARCELONA

Peluquería Artística

Saló pera afeitar, rissar y tallar lo cabell

DE

LLUIS ANGLADA

Gran assortit de perrucas

y tota classe de postissos per' artistas
de teatro

Rambla del Centro, 7, ent.^o
BARCELONA

CONTRACTAS PERA ARTISTAS

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

Bonnin germans

Copisteria de vers y música

Servey á tots los punts d' Espanya

PREUS ECONOMICHS

Carrer del Vidre, 2, 4.^{rt} tocant al de Fernando VII

BARCELONA

Despaig cada dia, fins á las 9 del vespre

AGENCIA DE TEATROS

Pianos Alemanys

LOS MILLORS Y MES BARATOS DEL MÓN

FABRICATS PER

Paul Werner's

Bon sonido y construcció elegant.

Se ven al contat y á plassos

N. AGUSTÍ

Muntaner, 17, ent.^o 1.ª - BARCELONA

NOVAS ESTUFAS AMERICANAS

DE ELEGANT CONSTRUCCIÓ

Ab ellas s' obté foch continuo sens molestia
y s' consegueix posarlas á tota temperatura

Unich representant en Espanya

NICOLAU AGUSTI

Muntaner, 17, ent.^o 1.ª - BARCELONA.

TRENCADURAS

Se curan aviat y radicalment ab lo Braguer mecánich
regulador inventat per l' especialista Sr. Palau. Recoma-
nat per tots los metjes eminents y premiat en la última
Exposició de Barcelona, Té concedit Real privilegi.
Carrer Ample, 12 y 14, al costat de la Iglesia de la
Mercé.

Consultori ortopé lich de 8 á 1 y de 3 á 8

Llunas assogadas

PERA MÍRALLS

de Ortega y Badia

Depósit de cristalls—Baldosas

Baldosetas, etc., etc.

Teléfono núm. 1397

Carrer de la Condessa de Sobrediel, 3

BARCELONA

CONCORDIA

Máquinas pera fer mitja

Las mellors del món

S' hi fan mitjas, mitjons, camisetes de punt d' agulla igual que á la má, comensa-
das y acabadas á la mateixa máquina, proporcionant la mellor manera de gua-
nyarse la vida á casa. — Se ven á plassos y al contat. — Exportació á qualsevol
població. — S' ensenya de franch á treballarhi.

N. Agustí Manyosa.—Regomir, 25 y 27, botiga

Carme, 33

Máquinas de
cusir, máqui-
nas de fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33—BARCELONA

Aparatos pera
pendre dutxas.

Carme, 33